

Asia: VN/21836/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta kansalliseksi luonnon monimuotoisuusstrategiaksi 2035

Lausuntopyyntö

2. Strategian lähtökohdat

Viimeisen 20 vuoden aikana metsäluonnon heikkenevä kehitys on joko pysähtynyt tai kääntynyt paranevaksi. Kuolleen puun määrä on pysynyt vakaana ja Etelä-Suomessa jopa kaksinkertaistunut. Metsätalouden toimenpiteet ovat olleet viime aikoina oikeita. Metsien sertifiointien (PEFC ja FSC) käyttöönotto on ollut yksi merkittävimmistä toimenpiteistä viime vuosikymmenten aikana ja joiden laadinnassa on huomioitu ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys hyvin laajalti. Uusien sertifiointien kriteereiden myötä metsien monimuotoisuuden tila paranee edelleen, sillä ne huomioivat ekologisia tarpeita merkittävästi aikaisempaa enemmän. Metso-ohjelma on ollut erinomainen keino vapaaehtoiseen metsien suojeluun ja sen riittävä rahoitus tulee turvata koko Suomen alueella. Lisäksi metsälain 10 §:n mukaisten erityisten tärkeiden puustoisten elinympäristöjen suojelu on turvannut erityisen tärkeiden elinympäristöjen säilymistä ja luonnon monimuotoisuutta jo aikaisemmin.

3.1 ja 3.2 Päätavoite ja tarkemmat tavoitteet

Strategialuonnoksen tavoitteet ("Luonnon tila") ovat kerrottu luonnoksessa hyvin suurpiirteisesti ja epämääräisesti, eikä niitä voida pitää ymmärrettävinä tai sovellettavissa käytäntöön. Lisäksi tavoitteiden taustatekijöitä tai kokonaisvaikutuksia ei ole avattu riittävässä laajuudessa.

Esimerkiksi strategialuonnoksen maininta; ”Talouskäytön piirissä olevia (suojelemattomia) elinympäristöjä

tulee käsitellä, hoitaa ja käyttää siten, että niiden lajistolle tärkeät keskeiset rakennepiirteet vahvistuvat

selkeästi.”

Määritelmä on lausuttu hyvin epämääräisesti ja antaa kuvan, että kaikelle talouskäytössä oleville metsille tulee lisää rajoituksia ilman, että sen tueksi on esitetty riittävästi perusteluja tai esityksen kokonaisvaikutuksia olisi arvioitu riittävän laajasti.

Luonnoksessa todetaan; ”Suojelupinta-alan tulee kasvaa 30 prosenttiin Suomen maa-alueiden sekä merialueiden pinta-alasta.” Maininta on hyvin epämääräinen, eikä sen perusteeksi ole esitetty riittävää

määrittelyä eikä sen toteuttamiseen kriteeristöä. Lisäksi esityksen tueksi olisi tehtävä riittävän laaja kokonaisvaikutusten arviointi, jotta esitys olisi perusteltu ja koko yhteiskunnan kannalta hyväksyttävä.

Suojelupinta-alan kasvattaminen 30 prosenttiin, sekä myös muut tavoitekohdat tulee strategiassa määritellä huomattavasti tarkemmin ja niiden vaikutuksia on arvioitava nykyistä laajemmin.

3.3 Luonnon tilan tavoitteet

Jo nykyisillä suojele- ja luonnonhoitotoimilla metsien monimuotoisuus paranee jatkuvasti. Talouskäytössä

olevien metsien monimuotoisuuden tila paranee muun muassa muuttuneiden metsien sertifiointikriteerien

myötä. Myös kuivan puun osuus tulee kasvamaan pitkällä aikajänteellä koska metsien hakkuissa ns. jättöpuiden järeys ja määrä kasvaa. Metsäsertifiointien edellyttämien jättöpuuryhmien avulla saadaan

myös tavoitteena olevien vanhojen ja kookkaiden puuyksilöiden määrä lisääntymään. Strategiaan on tärkeää määritellä tarkasti mitä vanha tai kookas puu tarkoittaa, joka puuttuu kokonaan nyt lausunnolla

olevasta esityksestä.

Kulutuksen määrän lisääminen nähdään erinomaisena keinona lisätä metsien monimuotoisuutta.
Kulutus

vähentää voimakkaan maanmuokkauksen tarvetta ja antaa puun taimille luonnonmukaisen ja ravinteikkaan

kasvualustan. Kulutus on riskialtista ja vaarallista työtä. Kulotuksien mahdollisesti aiheuttamien vahinkojen

vakuuttamiseen tulee laatia rahoitusmenetelmä kuten myös varsinaisen kulotustyön toteuttamisen osalta.

Kulutus onnistuu parhaiten yhteismetsien ja muidenkin suurmetsänomistajien laajoilla metsäalueilla.

3.4 Suojelu ja ennallistaminen

Vapaaehtoisilla Metso- ja Helmi-suojelun menettelyillä suojelupinta-alan kasvattamista voidaan jatkaa

varmistamalla sille riittävä ja koko maan kattava rahoitus.

Suojelupinta-alan kasvattaminen 30 prosenttiin tarkoittaa metsäteollisuuden alasajoa ja metsänomistajien

tuottojen merkittävää vähenemistä. Strategialuonnoksen tueksi on pystyttävä laatimaan riittävä

laaja ja monipuolinen kokonaisvaikutusten arviointi, jossa huomioidaan luonnoksessa esitettyjen

tavoitteiden vaikutukset mm. taloudellisten, sosiaalisten ja ekologisten vaikutusten osalta.

Esimerkiksi

metsänomistajien asema omaisuuden suojan näkökulmasta on lisäksi selvitettävä.

Pohjois-Suomen metsien suojelupinta-ala on jo 17 prosenttia ja vastaa 4/5 osaa koko Suomen metsien

suojelupinta-alasta. Vanhojen metsien tiukka lisäsuojelupaine kohdistuisi erityisesti Pohjois-Suomeen, eikä

sillä olisi merkittävää ekologista lisäarvoa tuottavaa vaikutusta Pohjois-Suomen tilanteeseen koska parhaat

ja edustavimmat kohteet ovat jo suojeltu. Yksittäisille metsänomistajille näiden alueiden mahdollinen

toimenpidekielto tai pakkosuojelu olisi kohtuutonta. Lisäksi strategialuonnoksessa esitetyt vanhat ja

luonnontilaiset metsät vaativat huomattavasti tarkemman ja paremmin ymmärrettävän

määrittelyn. Pohjois-Suomen yhteismetsien puukaupassa on syntynyt jo tähän mennessä tilanteita, ettei

puukauppaa ole voitu tehdä koska määritelmät ja mittaustavat vanhojen metsien osalta ovat olleet epäselvät ja erilaiset eri toimijoilla. Strategialuonnoksessa esitetty epämääräinen kirjaus lisää mahdollisten

uusien konfliktien riskiä tarpeettomasti.

Jo suojeltujen ja mahdollisesti tulevaisuudessa suojeltavien kohteiden aluerajauksen ulkopuolelle ei saa

ulottaa rajoituksia muulle maankäytölle tai toiminnalle, vaan suojelualueiden rajaukset muodostavat käyttörajoituksen ko. kohteille eikä sen ulkopuolella olevaa toimintaa tule rajoittaa.

70 prosenttia ojitetuista soista on hyvin kasvavaa metsää ja antavat omistajilleen tuottoa. Hyvin kasvavien

ojitettujen soiden puuntuotantokyvystä tulee huolehtia. Ojitetuista soista noin 20 prosenttia on tehty

alueille, joiden metsätaloudellinen arvonlisäys on vähäinen. Mahdollinen lisäsuojelu tulee kohdistaa näille

metsätaloudellisesti heikosti tuottaville ojitetuille soille. Näiden vähätuottoisten kohteiden osalta luonto

palautuu usein itsestään tai hyvin vähäisillä toimenpiteillä.

3.5 Paineiden vähentäminen ja juurisyihin vaikuttaminen

Metsätalous on toiminnallaan parantanut tällä vuosituonnilla merkittävästi luonnon monimuotoisuutta.

Suunta on ollut oikea ja on edelleen kulkemassa kohti parempaa tulevaisuutta. Tätä kehitystä tulee tukea

osoittamalla riittävästi varoja metsäntutkimukseen ja hyvän metsänhoidon tukemiseen.

Yleisen paineen lisääminen ei saa olla tavoitteena metsänomistajien toiminnalle omistamissa metsissään.

Tavoitteena tulee lisätä metsänomistajien tietoutta puuntuotannosta sekä hyvästä metsän- ja

luonnonhoidosta ja siten hidastaa ilmastonmuutosta. Suojeluverkoston aktiivinen kehittäminen ei pitkän

ajan kuluessa ole ratkaisu ilmastonmuutokseen sopeutumiselle, vaan sen tulee tukea aktiivista metsänhoitoa ja hiilinielujen elinvoimaisuuden edistämistä.

3.6 Saamelaiset ja luonnon monimuotoisuus

Poronhoito ja muu maankäyttö nähdään kilpailevina maankäyttömuotoina keskenään. Tutkimushankkeen

avulla tulee saavuttaa ratkaisu metsätalouden harjoittamiselle saamelaisten poronhoitoalueilla, joka huomioi riittävällä tavalla alueen kaikki elinkeinot ja kohtelee niitä tasapuolisesti.

Jos metsätalouden harjoittamista saamelaisalueella joudutaan rajoittamaan, tulee yhteiskunnan varata

määräraha täysimääräiselle korvaukselle metsätaloudelle aiheuttamista vahingoista tai tulonmenetyksistä.

3.7 Suomi maailmalla

-

Muita huomioita luonnoksesta

Kansallinen monimuotoisuusstrategia 2035 on laadittu monelta osin hyvin epämääräisin määritelmien.

Strategialuonnoksen keskeneräisyydestä johtuen riski sen monitulkintaisuudelle on hyvin korkea ja voi

johtaa laajoihin ristiriitoihin. Lisäksi toteamme, että strategialuonnoksen osalta tulee tehdä laajat vaikutusarviointit sen taloudellisista, sosiaalisista ja ekologisista kokonaisvaikutuksista. Strategialuonnos

luonnon monimuotoisuudesta 2035 tulee laatia kokonaan uudelleen ja erityisesti määrittelyiden tulee olla

täsmällisempiä kuin nykyisessä esityksessä. Nykyisessä muodossaan esitystä ei voida pitää lainkaan hyväksyttävänä.

Sinkkilä Tapio
Suomen yhteismetsät ry